

„FIGYELŐ”
GSZELVÉNY VÁLLALAT
est, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 296—534

Budapestre vonatkozó újságcikk

Osztályozás

725.091

"1948"

Szerző:

Cím:

Az eltűnt Tabán
eltűnt emberei

Forrás:

Kis Újság

1948 jun 4.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Helyszám

p. nyomt. XX. cs. 23. sz.

Székesfővárosi házinyomda 1926 — 8891

Az eltűnt Tabán eltűnt emberei

Az elsőkerületi tabáni plébánia kilencszáz éves fennállását ünnepli nemcsak egyházi pompával, hanem művészi és irodalmi kiállítással is. A kiállítás irodalmi része bemutatja azokat a régi okmányokat, amelyek a városrészt multjával ismertetnek meg.

Tabán újabb elnevezés. A törökök Tabachanájából maradt meg Tabán a legújabb korig. A török elnevezés és néhány épületmaradvány hirdette a török multat, miközben Tabán görbe, szűk, lépcsős utcácaival az ifjúság városrésze lett. Akiük ilt. sétálgattak, azokat nem zavarta semmi, se jövőmenők, se hangzavar, se lámpafény, amit, ha volt is, bebörtölt az olajfa s a pislogó sugár nem szűrődött át a dús lombzat között. Amikor a Tabánt másfél évtized előtt lebontották, akkor még úgy irtak e helyről, mint az örök szerelem hazájáról. De ahogy eltűntek az apró házak és egyenetlnei kezdtek a kicsi házhelyeket, az ásó'at s csákányokat százados, sőt évezredek falmaradványok állították meg a szorgos munkában. Ekkor régészek lepték le a tabáni részt és feltárult a Tabán titka.

A tabáni föld alól egy kelta törzs telepe bukkant elő. Kétezere éves meglepő maradványok lepték meg a régészeket és az akkori műveltség

földörzötte emlékeire csodálatlalt tekintettek.

A tabáni ásatáskor került a föld színére egy olyan cserépedény, amelyre a kelta fazekasmester rányomta jelzőjét, gyűrűjén, nyomóján vagy törmekolatán levő pecsétjét, amely a győzelem szobrát ábrázolja, amint pajzsára éppen diadalai számsorát egészíti ki. Gazdája háborús időben kiváló katona lehetett, békebeli edénykészítő volt. A kelta telep messze felnyúlt a Duna jobbpartján, egyik telepen talált legértékesebb régiség egy ezüst kürt, ami most a Nemzeti Múzeum tulajdona.

Amióta lebontották a Tabánt, többet beszélnek és írnak róla, mint azelőtt. Pedig e század elejétől lett nevezetes hely. Bormérései régiek voltak, a gazdák a maguk borát mérték abban az időben. Voltak olyan bormérők, akik nevük mellé még üzletüknek elnevezését is oda-pingálták: Három kapás, Vén eperfa, Három hetes, Mély pince. Lassanként egy külön világ alakult ki a Tabánban és, a bormérésekben a legkülönfélébb emberek kerültek a

hosszú, vagy kerek asztalok mellé. Írók, költők, művészek, katonák, politikusok, nyomdászok, hajósok, halászok alkották a törzsközöniséget, amelyet egy-egy hegedű, harmonika, citera mutatott olykor-olykor. Leginkább polgári ruhás társaságok voltak, de néha felbukkant egy-egy atilla s egy-egy reverenda is...

Voltak közismert emberek. Hofbauer-nél, (a Mély pincében) az ifjú Stróbl Alajos ilt, aki akkor tért haza és érdekes élményeit Toma Szilárdnak beszélt el, aki a Hori-ba cikket irt a nagy művészről. A Kereszt-utcában, a híres bormérőhelyen Preislernél Hegedűs János orvos és nyugvonyolcas képviselő az első kerületben. Garu József lapíróval alkotta meg véleményét Kossuth Ferencről. Fadrusz János volt még a Tabán legismertebb enibere, aztán a komor Holló Barnabás, majd az egykedvű Lukácsy Lajos bukkantak fel a macskaköves utcákon. Bitskey, Cholnoky és Czákó együtt jártak és egyszerre hagyták itt a megúnt világot. Tabáni híresség volt Becker István, a hadastyán zászlóalj őrnagya, aki mindig katonás lépésben iparkodott a

hadastyánzállás felé, a felső Avarhoz, ahol kivontkardos, díszcsákós hadastyánt tervezett a redéjogadó táblájára Nagy Balogh János, ez a különleges művész, aki ollárképfestést is, toronymeszelést egyaránt elvállalt... A szabad polgári körben Plathy György és Szigethy János körül csoportosultak az emberek.

Torday volt a legkomolyabb és legtekintélyesebb szerkesztő Pesten, de a Tabánban egyszerűen Adorján bácsinak nevezte még Besszi is, aki nek édesapja Brandicsnál fuvalázott. Ó, sok tabáni látogatónak megzavarta fejét Besszi karikás kigyószeme, darázsdereka, özbokája. Még Lőrinczy György is verset irt hozzá, Petri Mór is, mint a szép Hubenaynéhoz a zord Egressy Gábor. A tabáni bormérésekben a fékezhetetlen költők verseket irtak egy szőke vagy barna hölgyhöz és műveiket közkivánatra felolvasták. A Tabánban kezdte pályáját Szepessy László, aki száz Márta-dallal és hósi halálával szerzte hírnevét. Bitskey Lajos a Három hetesben. Farkas Emőd és Ribiónszki az alsó Avarnál, Szakács Béla Polgármester Anakreon fordításait, az örökijű

Péterffy Tamás Majornál emlékeit, Mares Ödön a Köteles-téren dalait, Leveleky Zoltán a Pincében búskomor verseit szavalta el és ha nagyon kiabált, a szomszédból átűzent Horváth százados, hogy csendesebben, mert éjjelre jár az idő és aludni szeretne. Az őszhajú Szirmai csak a Szarvas-pékhez, Herr mészárosmesterhez és a bormérőkhöz (névnap és születésnap alkalmából) irta különös köszöntéseit, Kálnay Laci a Makkletes Kisasszonyához intézte költői gondolatait és büszke volt, mert ő már a mamához, sőt a nagymamához is irt rejtjeles sorokat félszázad előtt. Lendvai Pista csak az Eperfánál érezte jól magát, jegyzeteit kiegészítelte és megpihent, mielőtt a Holdvilág-utca lépcsőin hazaballagott.

A század első negyedében a Tabán még vidám és könnyed volt. Az emberek ismerték egymást, a bormérésekben jó barátok üldögéltek és olyan régi eseményekről beszélgettek, hogy idegen nem értette meg, miről is lehet szó. A lebontással szélszélédtek és öregesen távoztak, hogy az elmúlt Tabán helyét adjon egy még régebbinek, amely ezeresztendővel dicsekedhet, amelynek maradványain — irtunkban szemlélgetve az ókori tetteket — megpihenhet fáradt tekintetünk.